Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 24 (512). Неділя, дня 16. червня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ

За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошенне 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

НЕБЕЗПЕКА ГРОЗИТЬ...

Небезпека грозить „Рідній Школі“ — сказав голова „Рідної Школи“ у своїй промові, якою д. 20 травня отворив Загальні Збори. Грозить вона не так зі сторони чужих, як зі сторони своїх, що безнастанно на неї наступають і підкопують її. Від якогось часу загальні збори „Рідної Школи“ переміняються в гасливе віче, на якім всякі „ліві“ ліцитуються фразами, унеможливлюючи поважні ділові наради над розвоєм цієї важної нашої установи. Така сама доля стрінула і останні загальні збори „Рідної Школи“. Від ранку до пізної ночі, через 15 годин, панував в салі крик, а обструкційні промови кількох людий марнували дорогий час. Що більше — на передодні загальних зборів упляновано навіть *розбити* загальні збори, як-що під наради прийде 15-а точка нарад про зміну статуту. Та цеї ухвали не виконано лишень тому, бо обструкційні промови зробили своє, т. є. змарнували весь час до год. 11. в ночі. Так отже загальні збори замісць застановитись над розбудовою „Рідної Школи“ скінчились тільки тим, що приняли звіт уступаючої управи і вибрали нову управу.

Хтож це ті люди, що спряглись проти „Рідної Школи“? Знайшлись тут усі т. зв. „ліві“ від комуністів почавши на „безпартійних“ скінчивши, які продукуються майже на кождих зборах і які мають одиноке оруже — крилату фразу. І тою фразою воювали весь час. Та коби та „діяльність“ лівих обмежувалась тільки обструкцією на загальних зборах. Так ні! Вже від кількох літ ліві орґани ведуть кампанію проти „Рідної Школи“, пускаючи в американську пресу всяку нісенітницю про неї. Наслідок тої кампанії був такий, що деякі круги незорієнтованої американської еміґрації ставились байдужно до „Рід. Школи“ і через те жертвенність на цю установу в Америці постійно паде, так що датки Америки, які в р. 1925 виносили квоту 9051 долярів, зменшились в біжучім році до суми 5292 дол. Значить дорожа аґітація проти „Рідної Шк.“ доконала цего, що датки Америки не то що не підвисшалися, але постепенно від р. 1925 падали так, що тепер той упадок зближається до 4000 долярів.

Потіхою в тих тяжких для „Рідної Школи“ часах є те, що громадянство в краю пізнало небезпеку, яка грозить нашій установі, і постепенно підносить жертви. Наслідком того, хоть і з великим трудом, удержано не лиш усі школи, а Головна Управа ще на протязі минулого року сплатила поважну квоту довгу в сумі 70.000 зол. — так що на слідуючий адміністраційний рік лишилось всего 30.000 зол. Замісць отже, щоб на загальних зборах обдумати способи, як прийти „Рідній Школі“ в поміч, як збільшити жертвенність, всякі „ліві“ вигукували про „реакційність“, „клерикалізм“, кидали підозріння, наклепи, мішали з болотом людей, що весь свій час посвячують „Рідній Школі“. Згадатиб хотьби про наклепи, які сипались на голову „Рідної Школи“, п. Іллю Кокорудза, який себе цілого повсятив „Рідній Школі“ і не лишень цілий день безкористовну працю дає в Головній Управі, але ще веде як директор безплатно одну школу, бо нема чим оплачувати управителя. Атаки на його особу зовсім зрозумілі. Ходило о те, щоб його подразнити і спонукати, щоб він не давав праці „Рідній Школі“ і тим викликати хаос в цій установі.

Якіж инші закиди „лівих“ супроти „Рідної Школи“? Головна Управа на бажання цілого громадянства стоїть на становищі, *що „Рідна Школа“ має іти в парі з нашою Церквою*, яка є головним заборолом нашої народности перед польонізацією. На тому становищі стояла завжди „Рідна Школа“, стоїть і буде стояти. І тут не поможуть ніякі фрази про „поступ“. На це шкода часу. Хто не є сліпцем, хто орієнтується в теперішній ситуації, хто знає, що в нас в Галичині греко-катол. Церква, а на Волині, Холмщині і Підляшу православна Церква є заборолом української народности, цему зрозуміле становище „Рідної Школи. Хтож цего не знає, з тим всяка дискусія мусить скінчитись. В тій справі нема компромісів. А хтоб ішов на компроміс — той свідомо ішовби проти своєї народности. В слід за тим — „Рідна Школа“ в Галичині мусить бути тісно звязана з греко-кат. Церквою, а за сокальським кордоном з православною Церквою. Це треба ясно і щиро сказати всім „поступовим“. Хто знає, що наша Церков є містичною основою нашої народности, той легко зрозуміє, що таке а не инакше мусить бути становище здорово думаючого громадянства.

Можна комусь цеї доґми не признавати і плести теревені про „поступ“. Вільному воля. Але в такому разі — хай ті „поступові“ подумають про окрему орґанізацію, хай на свій спосіб або як висловився оден з лівих лідерів, „соціяльною етикою“ (яка має заступити церкву!) ратують наш нарід від польонізації.

Хай отже благородно конкурують з „реакціонерами“, хай будують школу по приписам своєї ідеольоґії, але нехай дадуть спокій „Рідній Школі“, хай не будуть тараном для неї.

Чи з ними чи проти них — „Рідна Школа“ мусить остати на тій самій плятформі і відповідно до духа часу мусить бути змінений статут. Без огляду на це, чи це „лівим“ подобається, чи ні! А що це їм не подобається — ясне всім. Та дарма! На це ради нема. Наше громадянство від цеї доґми за ніяку ціну не відступить і здає собі добре справу з того, яка небезпека грозить нам від цеї кирині „лівих“. На такі експерименти можуть собі „ліві“ позволити у власній державі, але не серед нинішних тяжких національно-політичних відносин. Коли польське Towarzystwo Szkoły Ludowej навіть костели будує на наших землях, то наша „Рідна Школа“ не може робити соціялістичних експериментів, бо ми аж надто переконались на власній шкірі, що варті ті експеріменти.

Свято „Просвіти“.

Перемиська Земля відсвяткувала минулої неділі, дня 9. червня, ювілейне свято „Просвіти“. Навмисно відложено цю врочистість на червень, щоби уможливити найширшим масам народнім взята участь в ній. І випало це свято як найкраще.

Вже від ранку панував незвичайний рух в місті. З околичних сіл переїжджали вози з селянами і селянками, а чети Соколів і Сокілок, Луговиків і Луговичок машерували бадьоро на військовий стадіон, де була назначена збірка обох орґанізацій. Зі стадіону з музикою на чолі обі орґанізації вирушили до церкви, звідки около год. ½1 по пол. двигнувся великий похід на стадіон, де відбулась ювілейна врочистість. Похід отвирала шкільна молодіж, а за нею орґанізоване громадянство, упорядковане по вказівкам впорядчиків. Середену походу заняли умундуровані Соколи і Луговики та Сокілки і Луговички у мальовничих народніх строях. Цей похід був справді імпозантний не тільки своїми розмірами (чоло походу було вже на ст[illegible] під Пралківцями, а зад ви[illegible] див що-йно з ринку), але і своєю повагою та ладом, за що повне признання належиться впорядчикам походу, а також здісціплінованостю околичного селянства, що масово, в числі кількох тисячів взяло участь у святі. Похід — це властиво був перегляд найсвідоміщих селян, за котрими йшла місцева інтеліґенція з міщанством і робітництвом.

Що-йно около 2 год. по пол. громадянство заляло стадіон і трибуни, а вище згадані ґімнастичні орґанізації четами стали серед стадіону. Свято розпочав промовою Др. Хробак, який підніс значіння цеї просвітянської врочистости та зложив поклін піонірам просвітянського руху в галицькій волости, які створили цю найстаршу установу, що стала матірю всіх українських орґанізацій. Вказав також на тернистий шлях, яким ішла Матір-Просвіта: їй колоди кидали під ноги не лишень чужі але і свої, запряжені до цеї роботи чужими руками. Високими патріотичними акордами про кращу будучність нашу закінчив промовець своє вступне слово. Хор під управою Чубінського безпосередно по промові відспівав стрілецьку пісню „Ой у лузі червона калина...“, яку громадянство вислухало стоячи. Тепер розпочалась дефіляда Соколів і Лугів перед виділом філії „Просвіти“ і головними старшинами Соколів і Лугів. Ішли чети за четами, мужеські і жіночі —

Бурею оплесків витало громадянство кожду чету, а спеціяльно дівочі і хлопячі чети, які машерували, як „старі“... Пригравала музика з Радимна, зложена з молоденьких музикантів, але вишколена як найкраще. Тому гордий може бути єї учитель, який і диріґував нею в часі свята, та єї покровитель о. Черкавський (про цю музику ще напишемо).

Опісля пішли руханкові вправи Лугів і Соколів та пожарничі вправи Соколів. Всі ці вправи виконані вміло, жваво і гарно. Свято закінчив огнистою промовою посол Др. В. Загайкевич, взиваючи до орґанізації та єдности, а громадянство по відспіванню народного гимну, серед звуків радимянської музики стало розходитись домів около год. 5.

Перемиська врочистість була свідоцтвом, що його аранжери знайшли належний послух серед народніх мас. Свідчить вона також про розріст Соколів і Лугів, які дасть Бог, вже в найкоротшім часі покриють густою сітею наші західні окраїни. Вони чи не найбільше причинились до святочного вигляду свята. Сокільський курінь під командою п. Навроцького (найкращі сотні: 1. — Курдидик, 2. — Божко), Луговий під командою п. Волинця (найкраща чета 1. — Дунай) та жіночі (Сокілки — Сенечкова, Луговички — Мягка) надали Святови імпозантного зорґанізованого та карного характеру. А вже найбільш праці в ціле свято вложив п. Сенечко, голова орґ. Секції Сокола, якому Сокіл завдячує свій розмах.

Зачуваємо, що за рік, в червні, має бути окраїнний здвиг Соколів і Лугів. Дай Боже, щоб наші ґімнастичні орґанізації виступили вже з власними орхестрами.

ЖИДІВСЬКИЙ ПОГРОМ.

Ще всім нам в тямці листопадові події, коли то вшехпольська молодіж уладила погром на українські інституції у Львові. Як причину подавали польські ґазети, що Українці хотіли збурити динамітом памятник „obrońców Lwowa“. Була це очивидно провокація, бож до нині ніхто не доказав, що це Українці мали намір доконати замаху на цей памятник. Чейже чуйна польська поліція булаб викрила цих „українських замаховців“. Але викрити їх не могла, бо таких не було. А коли дійсно хтось пробував висадити в повітря памятник польський, то той „хтось“ був безсумнівно провокатором, який мав тільки одну ціль — оправдати погром на українські інституції.

І цего погрому доконано. Зруйновано цілий ряд українських інституцій, наробивши шкоди на поверх 2 міліони золотих. Польський уряд обмежився тим, що мусів зробити супроти заграничної опінії — а саме: післав в дубину наставника львівської поліції (ґродського статосту) і кількох поліційних урядовців. А коли українські посли в соймі піднесли протест проти львівського погрому, міністер Складковський їм остро відповів в такім тоні, в якім звичайно промовляє до Українців.

Польські ґазети до того всего стали брати вшехпольську молодіж в оборону, підносячи її вчинки майже до геройства. А коли якась українська ґазета відважилась виступити проти вшехпольської молодіжи, то тоді стрічала її звісна доля — виходила у світ з голими боками.

Наслідки такої поведінки не дали на себе довго чекати. Вшехпольська молодіж набрала переконання, що їй все вільно, що ніякі закони її не вяжуть, коли розходиться о „żywioły obce“ — себто так звані національні меншости. І от минулого тижня ця молодіж такий самий погром уладила на жидівські інституції у Львові, на взір протиукраїнського листопадового погрому. Як тоді зруйновано друкарню „Діла“, Тов. „Просвіту“, Академічний Дім ітд., так само тепер здемольовано редакцію і друкарню жидівської ґазети „Хвіля“, жидівський дім академічний, жидівські ґімназії і тд, наробивши також міліонових шкід.

Тай причина протижидівського погрому подібна, як причина листопадового протиукраїнського погрому. Вшехпольські ґазети пустили у світ вістку, що жидівські ученики ґімназійні зневажили процесію Божого Тіла. Це підхопили вшехпольські студенти і уладили погром проти жидівських інституцій.

Тільки наслідки тих погромів трохи інакші. Жиди у світі мають великі впливи через своїх капіталістів і через свою пресу. Протижидівський погром у Львові використають вони і пожалуються де треба. А звісно — грошей можна позичити тільки в жидів... До того погром у Львові доконано саме того тижня, в котрім розпочинається сесія Союзу Народів в справі національних меншостей і в хвилі, коли в Анґлії впало правительство неприхильне справі національних меншостей. Це все заамбарасувало польських ґазетярів і деякі ґазети зачали картати польських студентів за те, що вони своїм вчинком роблять Польщі трудности в заграничній політиці. Ці самі ґазети дорікають львівській поліції, що допустила до погрому. Щойно по погромі в друкарні „Хвілі“ поліція арештувала 30 студентів-погромщиків і тепер їх переслухують судові власти.

Вшехпольська молодіж зажадала від влади щоб арештованих випустила на волю. Влада відповіла, що арештовані мусять бути насамперед переслухані, а що-йно опісля суд вирішить, чи їх увільнити чи задержати в тюрмі. На те польська молодіж проголосила страйк на всіх високих школах у Львові. Цей страйк тріває до нині, а вшехпольська молодіж не пускає нікого до шкільних будинків.

Чи доведе той страйк до чого і чи доказує він вироблeність та діяльність польської молоді — инша річ. Нині вже сенати високих шкіл баґателізують той страйк і загрозили молоді розвязанням високих шкіл, при чім хто як хто — але наша молод невинно потерпить.

До ювілею Др. А. Чайковського.

(Від нашого кореспондента на Закарпаттю).

Не могла молодіж на Закарпаттю належно відсвяткувати і звеличати імя шан. Ювілянта. Тепер на Закарпаттю краще бути жидом, татарином, неґром, як Українцем. Тут вже урядово не вільно купувати до бібліотек книжок, писаних фонетикою, не вільно уживати слово Україна, а все що звязане з українськими діячами є іредентою і те в коріні стараються придушити. Тож не диво, що там не можуть наші найсвідоміщі люди і молодь нічого святкувати, що звязане з Україною. Одиноким звязком з українським тілом в нашою історією і традицією є книжка. А серед книжок історичного змісту, а може і взагалі, сей звязок найбільше піддержує шан. Ювілянт.

Імя Др. А. Чайковського в Галичині є добре знане і належно шановане. Сему не треба дивуватися. Ювілянт жиє з народом, його твори поширюють видавництва і книгарні, молодь може купувати, яку хоче книжку, імя Ювілянта часто стрічається в ґазетах ітд. ітд. Але за Карпатами, в Ужгороді, Хусті, Берегові і других місцях імя Ювілянта стало відоме молоді ледви 5—6 літ тому назад. Старші особи взагалі мало читають книжок, а тим більше українських, скорше задовольняються книжками мадярськими або чеськими. Тому подяка належиться свідомим учителям і директорам, які минулими літами придбали до бібліотек ріжні українські книжки, а між ними і нашого шан. Ювілянта. Головно з шкільних бібліотек читає молодь чудові, легкі і дійсно виховуючі книжки Др. А. Чайковського. Через них має молодь звязок з нашою історією, ними переймається, їх любить і з них довідується про Україну і її веселу і сумну долю. Шан. Ювілянт може радуватися, що його твори (поруч з нечисленними свідомими людьми театром і „Просвітою“) причинились головно до пощитення національної свідомости на Закарпаттю. Мадярська культура, москофільство, слаба народна свідомість, кольонізаційна політика теперішнього режіму і сила інших причин здержувало і здержує національну свідомість... але вже запізно.

Імя письменника Др. А. Чайковського знає молодь тут за горами, так само, як Шевченка, Франка, Левицького і других класиків. Сему заслуга шан. Ювілянта, який уміє глибоко зайти в серце молоді, збудити інтерес до своєї історії і полишити там глибокий слід.

Аби не бути голословним, удалось автору сієї статті одержати висліди анкети: „Що прочитала молодь з творів Др. А. Чайковського“ в одній зі шкіл на Закарпаттю.

Свідомо опускається імена осіб і назву школи, аби не наразити їх на прикрости з боку влади, хоч би в такій невинній справі.

З тої анкети подаємо кілька цифр і пояснень. В бібліотеці нема всіх творів Ювілянта, деякі лише в останніх роках дісталися до поличок, тому цифри відносяться лише до 15 творів. Перша кляса не користується книжками з бібліотеки по вибору, їй видається діточа література і тому в анкету не увійшла. Загальний вислід бувби ще ліпший, колиб не москофіли і мадярони, які принципово українських книжок не беруть з бібліотек. А треба ще не забути, що число прочитаних книжок залежить і від учителя викладової мови. Були і є ще такі, що ніколи не рекомендують молоді української книжки, або лише для ока поручать якісь менше вартісні. Нарешті не всі книжки Ювілянта знаходяться в бібліотеці школи і ученики читали їх, позичаючи з инших місць. Але і ті перешкоди не зменшують сили висліду. Тож на 340 учеників прочитано 1044 книжки. Найбільше прочитали „За сестрою“ 199, далі по порядку йде: „Віддячився“ 171, „Сагайдачний“ 135, „З татарської неволі“ 128, „На уходах“ 124, „Козацька помста“ 89, „Одарка“ 73, „Олексій Корнієнко“ 42, „Панич“ 22, „Олюнька“ 17, „З ласки родини“ 14, „Побратими“ 11, „Власними силами“ 7, „Малолітний“ 8, „Не піддавайся біді“ 3.

Найбільше творів прочитала кляса 5, 4, 8, 3 ітд. На одного ученика припало 3 книжки. — *Проко.*

Дописи.

Тлусте, пов. Заліщики. З нагоди 60-літнього ювилею Т-ва „Просвіта“, відбувся в Тлустім д. 12. травня концерт, на який прибуло багато народа, особливо селян і міщан. Тут показався брак власної більшої салі. Невелика саля „Ґвязди“ не могла помістити всіх присутніх, так що багато з них мусіло позістати на дворі. Інтеліґенція, особливо позамісцева, показувалася байдужною до цего великого свята, мимо цього, що запрошення розіслали в час, а на погоду також не могли нарікати. З духовенства окрім місцевого о. пароха прибуло заледво двох. Дуже невідрадне явище, що навіть деякі місцеві інтеліґенти не прибули, а замість того бавилися в товаристві чужинців. Молодіж Тлустого домадомагається, щоби ті з інтеліґенції що не вміли недавно пошанувати свого національного достоїнства (вони знають, з якої нагоди!), покарали себе самі і зложили більшу квоту на потребу „Рідної Школи“. — Вступне слово на концерті виголосив Др. І. Гумецький, місцевий адвокат. Дальше йшли співи й деклямації, а на кінець аматорський гурток відіграв три дії „Невольника“. Слід підчеркнути, що п. Р. Курпяк здобув загальне признання за це, що не жалів труду і у відносно короткому часі знаменито приготовив хор. Уміле приготування деклямацій та „Невольника“ належить приписати праці п. В. Янішевського.

Колодіївка, пов. Скалат. В Томину неділю відбулось у нас торжество посвячення „Народного Дому“, а заразом і спільне „свячене“. Вибраний до цього Комітет доложив всіх зусиль, щоби це свято випало якнайкраще. Запрошено з околиці кількох священиків і світських інтеліґентів, з котрих між иньшими прибули: бувший парох Колодіївки, о. декан К. Слюзар зі Сущина, о. дек. Винярський з Іванівки, о. Плакида зі Ст. Скалата і о. Вачинський з Жеребок, а також прибув наш повітовий орґанізатор „Просвіти“ Др. Арсен Пригубчак зі Скалата. Вже о год. 3. заповідалось торжество величаво, бо нарід місцевий і з околиці почав громадно сходитись. О год. 4. почалось посвячення, а по посвяченню наш золотоустний промовець і патріот о. Плакида виголосив проповідь, в котрій між иншим підчеркнув, що громадяне Колодіївки дали доказ, що їх просвітні інституції ідуть в згоді з церквою, чого доказом є нововибудований Нар. Дім близько церкви, бо ділить його віддаль тільки 10 метрів. Дальше накликував щоби і на будуче читальня все ішла поруч з церквою і ширила правдиву просвіту. По панахиді всі засіли до спільного „свяченого“. По перекусці забрав голос Др. А. Пригубчак, ґратулюючи Українцям Колодіївки, бо як сказав, що сам не сподівався, щоби громадяне Колодіївки, заложивши читальню „Просвіти“ доперва 1926 року внесповна два роки, бо вже при кінці 1928 року побудували такий гарний і величавий Дім, можна сказати, перший в повіті. По цім знов промовляв о. Плакида, взиваючи нарід, щоби все відносився з довірям до свого духовенства, котре було, є і буде вірне свому народові. Бурою оплесків нагородили присутні промовця, котрий сказав: „я, з тобою, народе, хай мене ріжуть, хай вішають, я все буду оден і той сам.“ По сім присутні відспівали „Ще не вмерла Україна“ а місцевий хор вязанку народніх пісень. Зазначити, тут треба, що мимо просьби і старань нашого пароха о. Зазуляка, щоби всі поєднались і запанувала повна згода і любов, таки кількох наших, (котрі хотять верховодити а не варті цього) не прийшли на спільне „свячене“. Але ми, громадяни, не дивімся на них, а робім своє, бо як каже приповідка, що „без одного чи двох жовнірів війна буде“. Горнім ся всі до читальні, до кооперативи, щоби праця в цім домі була приміром що є цей нововибудований Нар. Дім. Хотяй малисьмо досить труднощів при будові як з браку фондів, так і з боку властей (заперечення будови Виділом Повітовим) але з Божою помічю, завдяки старанням кількох енерґічних одиниць, все побороли ми і нині серед села коло церкви і школи, в самім центрі пишається народня твердиня, з котрої плистиме просвіта на цілі покоління. Честь і слава тим всім працівникам, а в першу чергу честь нашим землякам за океаном, котрі своїми жертвами, дали початок до здвигнення цього величавого Дому. — Свій.

Дубляни, пов. Самбір. Наше село більшостю польське. Ми Українці маємо деревляну церкву, а польський костел мурований, більший, гарнійший, бо вежа висока, тай для того наших людий тягне там іти. І вже богато перейшло до другого стада. Причина цего і та, що у нашій церкві богослуження що друга неділя. А люде шукають заспокоєння своїх релігійних потреб у костелі. І таким чином нарід присвоює собі чуже, привикає так, що забуває свою рідну мову і свій обряд. А більше буває так, що такий перекінчик стаєсь ворогом свого народу. Як десь посходяться разом, і як ходить о польську справу, то у наших ягнят все одно, то оден Бог, одна віра. Але як хохить о українську справу, то уже чогось не кричиться, що то все одно. А примір дають самі „вони“. Бо як до костела, то все одно, а як до церкви, то не приступить. Бо коли у Церкві довше, або коли яка урочистість з обходом, а на той час Поляки ідуть по при нашу церкву, то ані один тої єдности не покаже, а навіть не відкриє голови, так якби йому приросла до голови шапка. Тепер іще мушу згадати за нашу молодіж. Вона деморалізується. У церкві замість слухати слова Божого уважно, то парубки сміються, тручають людей вперед, якби які дикуни. І що-раз гіршими дикунами робляться. Іще в тямці є, як вони напали з буками і ножами на колядників. Пізнійше як ми сьвяткували 60-ліття „Просвіти“ робили перешкоду свистом і неморальним співом. А до того іще доносили поліції, що в Читальни, якісь дивні речі діялись. А оден „герой“ збирав навіть підписи у тій справі до Староства, донос робити, щоби на нашого пароха о. Полянського кинути перед Старостом брехню, що мовби він виголошував протидержавний реферат на святі „Просвіти“ О народе український, яких ти здрадників маєш між собою. Ганьба їм і нехай будуть прокляті своїм народом. — Дубляньский.

Биків, пов. Перемишль. В неділю дня 2. червня поїхав я, яко Сокільський інструктор з Сокілкою до Бикова, щоби в тамтешнім гнізді переробити вправи на Свято Просвіти, яке було дня 9. ц. м. Биків — це село, де ще істнують і навіть орґанізуються вигибаючі вже мамути — москвофіли і їм не подобалося, що хтось сміє орґанізувати село. Котрийсь з них дав знати на постерунок до Селиск, що мають бути вправи, представив їх дуже небезпечними і оден постерунковий вже від рана чекав на майдані на ці „попіси гайдамацтва“. Тому, що ми приїхали аж по полудни, йому вкучилося ждати і пішов (може й зголоднів), а як я і п-на Мельниківна розпочали вправи — прийшов инший постерунковий, Войцеховський ч. 3687 і він зажадав від мене леґітимації та казав перервати „ćwiczenia“. Коли я обурився на його вмішування до не-його справ, він закричав мене, що я не маю права вчити Соколів, бо взагалі інструктори на село не мають права їздити, хиба за дозволом Старости і „обіцяв“, що зробить „doniesienie“. Ніякі персвазії, льоґічні виводи та покликування на статут не помогли і вправи мусілося перервати. П. постерунковий ч. 3687 покликувався на якусь уставу — і я цікавий, чи справді п. Староста таку видав. Бо я бачив, переїжджаючи через Медику, як „Strzelcy“ робили таки направду „ćwiczenia“ і то з інструктором. — *Анатоль Курдидик*, інстр. Сокола-Батька.

Памятайте, Громадяне, що Зелені Свята — це дні Героїв та Інвалідів. Подбайте про могили і шліть датки для калік за нашу справу!

Що чувати в світі?

Рада Союза Народів розпочала свої наради. Найважніщою справою нарад є справа національних меншостей. Як звісно, на березневій сесії Канада і Німеччина зажадали, щоби Союз Народів взяв в оборону національні меншости, які відірвано від їх матірного пня і прилучено до чужих держав. Рада Союзу Народів вибрала комісію з трьох членів, яка мала випрацювати плян, як Рада Союзу Народів має полагоджувати жалоби поневолених народів, званих національними меншостями. Цему „комітетови трьох“ мали предложити свої домагання инші держави. І дійсно такі меморіяли внесли Польща, Греція і мала антанта (Чехословаччина, Югославія і Румунія). Домагання цих держав однакові — вони жадають, щоб права національних меншостей не розширяти, бо це булоб шкідливе для самостійности тих держав. Але поставила свої домагання також і Німеччина і її домагання просто противні домаганням вище згаданих держав. Ґазети пишуть, що німецький меморіял в справі національних меншостей такий переконуючий, що всі инші меморіяли блїднуть перед ним. Одинокий закид, який можуть зробити найбільше загорілі вороги Німеччини — це те, що меморіял є.. німецький. Але комітет трьох не взяв його під увагу, злегковажив собі і меморіял Канади. „Комітет трьох“ в справі національних меншостей хотів викрутитися сіном і у своїм рапорті каже: „нехай буде як бувало“. Але тимчасом оден „комітетовий“ анґлійський, Чемберлен, пішов в дубину та цілий рапорт піде мишам на сніданок, бо новий анґлійський новий уряд щойно перебирає владу, тому справа національних меншостей буде відложена до вересня, коли анґлійський уряд вже міцно буде сидіти у своїм сідлі. Тому теперішна сесія Ради Союзу Народів скінчиться нічим.

Німеччина має клопоти зі своїми соціялістами. Хоч ті соціялісти такі, що на коґресі в Маґдебурґу заявилися проти будови панцирника а своїм міністрам казали ту справу попирати — то є між ними і такі партії, що хотілиб з Німеччини, яка будь-що-будь уявляє собою сильну державу, зробити жировище партійних сварок та звести її на бездоріжжа. З отими то й бідумає уряд. Вони недавно розвели в соймі кампанію проти ухвали буджету для райхсвери (війська) та маринарки і облудно кричали, що Німеччина зброїться та будує фльоту коштом робітників і селян. Правда, з крику їх ніхто собі нічого не робив і буджет ухвалити такий, як належало, але в иншім місци зробили вони знов бучу і то таку, що через них прийшло до сварки міністра господарки з міністром публичних робіт. Іменно за намовою соціялістів міністер робіт публичних домагався ухвалення великої суми грошей на виплату безробітним запомог і хотів нових податків для селян. Та міністер рільництва став в обороні німецького селянина. Сказав, що селянин той поносить усі кошти репарації і більш не може дати — а звісно — соціялісти ніколи з селянином нерахуються і все хотілиб його використати. Ще й у третім місци соціялісти пошкодили Німеччині. Оце зробили вони страйк залізничиків. Страйк обняв усі залізниці і хоч уряд бавився в посередника між міністерством залізниць а робітниками, так щож? І тут не пішло. Залізничики зажадали такої підвишки, що міністерство згори відмовило, кажучи, що не має грошей, бо залізниця їх ледви тільки приносить, щоб було чим пенсії поплатити. І тепер ведуться далі переговори в тій справі.

Большевики видумали нову штуку, якби видерти селянинови збіже. Оголосили т. зв. пятиднівку, в часі якої має піти аґітація за тим, щоб селянин добровільно віддав містови рештку збіжа, яке остало у нього на прожиток до нового хліба. Аґітацію поведено а в слід за тим місцевим радам по селах наказано, щоб вони „добровільно“ ухвалили зібрати зі села останки збіжа та муки. Очивидно, що ради не могли спротивитися, бо це було рівнозначне з контрреволюцією. Але селяне мимо крику ґазет, мимо аґітації та погроз збіжа не дали. І пише „Пролет. Правда“, що плян виконано всього в 17%, т. є. так, що як громада ухвалила віддати (а вдійсности ухвалювали комуністи, що є в раді) 100 то зібрала 17 кірців. Розуміється, що ухвали переводили всякі сільські гольтіпаки, які ніколи на хліб не працювали, а жили дурничкою колись за царських часів, а тепер пішли на службу большевикам. І от ті гольтіпаки по селах стали силоміць селянам збіже відбирати, хоть свого часу вийшов розпорядок, що забороняє реквізицію. Наслідком цего в многих селах прийшло до селянських заворушень. Терпець урвався селянам. І так в районі Білої церкви селяни вбили 6 членів збіжевої комісії, які безправно забирали збіже. Це дало большевикам притоку до арештовань. Арештують також тих, що спротивляються видати збіже, яке їм лишилося. Як доносять найновіщі ґазети, в однім окрузі арештовано 115 селян за опір владі. Тай не дивниця, що большевики пустились тепер на рабунок. Потопаючий і бритви хапається. А в Москві і по инших великих містах брак хліба, мяса і картофель. — Большевики розвели з початком червня широку кампанію під кличем: Сміття — золото! Кампанія має на меті звернути увагу цілої большевії на марнування тисячів міліонів карбованців щорічно через викидання на сміття ріжних відпадків та неужитків, костей, паперу, старого заліза, побитого скла ітд. Переводять ту кампанію у звязи з „пятилітним пляном розбудови соціяльної господарки“, а що большевики мають мало сирівців (тих звичайно доставляють селяни, але тепер вони так оділи — що не можуть) то й хочуть вони почати ощадну господарку і то таку ощадну, що уряд задумує відкликатись до шкіл, до всього громадянства та потворити спеціяльні „бриґади“, якіб не дозволяли піти у сміття тому всьому, що має якунебудь ще вартість. Частину того урядового пляну вже переведено і уряд наказав усім урядам, архівам (музеям з старими письмами) та бібліотекам переглянути в себе усі папери з попередних літ і те, що не має історичної вартости, віддати до фабрик паперу на перерібку на новий. Крім цього уряд задумує видати окремі накази про збирання всяких відпадків та неужитків по хатах. Та господарська кампанія булаб дуже похвальною, якби не одна річ. Вона відбувається під кличем: „Не марнуймо копійки“ тоді, як большевицький уряд сам марнує міліони карбованців на комуністичну аґітацію за границею, кидаючи їх мов в болото і то міліони, видушені з хлопської кервавиці. Це смішна ощадність. — Положення жидівства на Україні стає все тяжчим. Безперестанні заворушення, по-

---

Володимира Вільшанецька.

НАШІ ЛЮДИ.

В 1914 році, в перших днях вересня, Коломия дрожала від переляку. Доходили вісти, вже не глухі а явні, що ворог наближається.

Люди бентежилися. З німим болем остраху гляділи одні другим у вічі. Кождий бажав забезпечитися не знав, яким чином. Знакомі знакомих витали все одним питанням: що робити? Уряд і чужинці виїхали, автохтони і бідні люди по хатах поховалися.

У мені, не знаю чому, ляку не було. Небезпека, велика небезпека, все потягала мене. Якесь ожидання, не так страшного як величного, огорнуло мою душу. Думала, що буря перелетить скоро, а сонце засіяє. Я сподівалася для мого народу — волі.

Не вступлюся зі своєї землі, думала я.

Одної днини, смерком, пішла я в місто. І остовпіла. Коломия немов вимерла. Улиці освітлені ясно, а на улицях ні живого духа. В вікнах чорно, не світиться. Над вікнами ікони Божої Матери у кождій хаті, де лише жили християни.

Щось торжественного неслося у воздусі, якесь нещастя віщувала ця тиша.

Аж тепер огорнув мене страх немов нічю на кладовищі. Страх такий, як перед подувом смерти. Умерло місто. То гамірне, рухливе місто, многими тисячами людей схвильоване. Лиш хати-гробівці полишилися з темними челюстами вікон — могильним сумом.

Страх почав мене гнати. Я утікала з ясних улиць середмістя до дому. За мною, здавалось, гнали духи тих, що вивтікали.

Нараз — на скруті улиць, стрінула я чорну стать знакомої людини.

— І ви тут?

— І я.

— В місті нема нікого... Я вийшов шукати фіри... Жінка конче хоче їхати...

Голос його що-раз вривався.

Вже й ті втікають — шибнуло мені через голову — а я...?

— Де-ж тепер фіри взяти — кажу голосно — в місті ані живого духа.

— Є — каже він — коло „Народного Дому“. І пращається поспішно.

Хильцем щезає в улиці Шевченка, а я в сій хвилі рішаюсь: Тікати! — підшіптує мені острах.

Завертаю в улицю Шевченка і з ляком глядаю фіри.

„Народний Дім“ сіяє світлом у всіх вікнах. Якесь торжество — думаю — але тихе, сумне. Не чути співу, ні гамору.

Під „Народним Домом“, здовж улиці Шевченка, стоять довгим рядом фіри. Фіри самі, без візників. На одній лише сидить старий Гуцул а при нім стоїть мій знакомий.

— Ви звідки? — питає Гуцула.

— З гір. Ми привезли хлопців до Стрільців.

— Бійтеся Бога! — каже знакомий — вони йдуть прямо на штики! Таже Москалі вже в Станиславові...

— Е, — каже Гуцул флеґматично — вони по то й їдуть, щоби з Москалем битися.

Поміж фірами узріла я оден фаєтон і радісно побігла до него.

Не люблю їхати возом, а ще у далеку дорогу.

При фаєтоні нема нікого, чекаю, жду, жду і годі діжтатися.

— Де-ж фірман відси? — питаю Гуцула.

— Заждіть, панночко, від прийде.

Приходить врешті леґінчик, може вісімнайцятьлітний. Ставний, гарний, як орел буйний, як ластівка звинний. Цікаво й сміло глянув на мене.

— Це твоя фіра? — питаю.

— Ні, це єгомость дали — стрільців відвести. Професор нею вертає.

— А можеби ви мене взяли в гори?

— Ви хочете тікати? Боїтеся?

— А ти ні?

— Ні. Якби я боявся, то не йшовби на війну.

— Бо ти ще війни не видів. Думаєш, це іграшка. А війна — то смерть, певна згуба. Не вернеш з неї, небоже...

Леґінь задумався. Мої слова вразили його глибоко. Спер лікоть на фаєтон, на руку сумно склонив голову. Видко з собою боровся. Нараз прокинувся веселий.

— Е, — сказав рішучо — раз мати родила!

— А ви як, самі, чи з паном? — випитує знов.

— Сама, не маю пана.

— Якже це може бути? — дивився щиро — ви троха вже-й старі і не маєте пана?

— Ні.

Надійшов учитель і я йому розповіла, хто я. Він згодився забрати мене з собою.

— Їдьте, їдьте пані, в наші гори — докинув леґінчик. В наших горах не треба вам боятися!

Старі ґазди повиходили також з „Народного Дому“, з синами пращаються.

При одній фірі чую слова:

— Бери сину хліб з торбою, бери. В дорозі, хто має хліб, той пан — говорить якийсь ґазда плачучи.

Сідаю у фаєтон, учитель побіч мене.

— Берете що з собою, пані? — питає мене фірман.

— Беру кіш. Поверніть по него, то по дорозі.

Ми підїхали за хвилю під мою хату, вхопили кіш — пігнали.

За містом також безлюдно. Хто мав виїхати, виїхав, хто полишився, тремтів в запертій хаті.

Я сиділа з учителем у фаєтоні а перед нами фірман не підганяв а стримував коні, що рвалися до дому. Легенький фаєтон лиш вигинався і мчав з тихим шумом, мов птиця.

Учитель торкнув фірмана в плече.

— Стань! — крикнув.

— Маєте, пані, перепустку? — питає мене.

— Ні! яку перепустку?

— Ні? То якже буде? Можуть вас чіпати.

Мені аж холодно стало. Що-ж я тепер зроблю, що зроблю...

— Заждіть — каже шукаючи по кишенях — я маю перепустку на жінку. Поїдете як моя жінка.

— А ви разом держіться — крикнув на ґаздів.

— Гони!

Я глянула в зад. Поза нами, може зо двайцять фір довгим рядом рвало у перед. На найблизшій фірі хитався то підскакував мій кошик. Ніч була темна, чорно навкруги. Нараз, на темносинім небі засяяла далека луна.

— Горить... — сказав пошепки фірман, з побожним острахом.

— Десь коло Станиславова....

докинув понуро учитель — Москалі село палять...

Фірман потиснув коні, ми ще швидше помчали. Їхали мовчки. Учитель дрімав сидячи. То в зад, то в перед, то в ліво то в право похитувався.

В половині дороги стаємо попасати. На селі таки, не при заїзді, а при дорозі. Один стає на варті — надслухує... До мене підходить ґазда сусідської фіри.

— Пані — каже ввічливо — а добре вам їдеся? Не холодно?

Приступає і другий, з другого боку.

— Боїтеся? Не бійтесь. Адіть, кілько нас люда, ми вас не дамо. — І всміється добряче.

Поклав коло мене малай та бриндзю.

— Їджте, панночко — каже сердечно — ви май голодні.

Я дійсно голодна була. Взяла малай у руку і думала: Ті бідні гірські люди, у котрих і овес не родиться — діляться зі мною послідним. А чим я їм віддячусь? Навіть грошей не маю. Уряди не виплатили пенсій...

Ми були вже недалеко Косова. Наші фіри погубилися по дорозі, або у бік звернули. З довгого ряду лишився лиш фаєтон та фіра з кошем.

З придорожної хати у однім селі вийшов якийсь, як казали, купець, що втік сюди з доньками. Хотів ті доньки завезти ще далі і глядав для них фіри.

— Що-ж, у фаєтоні вже нема місця — каже учитель.

— То заберіть ви ґаздо — звертається до фірмана на возі.

— А вас кілько? — питає Гуцул.

— Нас є пятеро, подушки і два куфри.

То не годен. Я вже кіш везу.

— То чий це?

— Тої пані, що їде на переді.

Купець приступив до Гуцула близше, чую підмовляє його:

— Скиньте цей кіш у рів, я вам заплачу більше.

А в коши тім була тепла одіж і постіль. Без них мені у горах застуда і загибіль. До зими бо вже йшло, не до літа.

— Я цего не зроблю — каже Гуцул.

— Але я вам дам більше.

— Давайте скілько хоч. Ця пані завірила мені і я кіш довезу.

По цім поганнім торзі ми рушили в дальшу дорогу. Свитало вже, як вїзджали у Косів.

На однім обійстю бачу, що серед подушок і домашної обстанови сидить жінка. Ломить руки у розпуці і голосить: „Ратуйте люди! Всі поїхали, мене лишили! Москалі прийдуть, ратуйте!“

Вїхали ми в місто. Дивлюсь, а там перед кождою хатою стоїть фіра. Люди не сплять — вибираються. Припали до нас, розпитуть:

— Ви з Коломиї? А що там — Москалі вже є?

Мені ніяково стало. Я думала, що тут, у знакомих, в затишнім гірськім кутику схоронюся та перебуду лихо, а вони — самі втікають!

Не було иншої ради. Пересілася до них на фіру і поїхала в гори.

стійні загрози погромів спричинили масове переселення жидів з місточок до більших міст. Число жидів, що бажалиб виеміґрувати за границі Радсоюзу так велике, що большевики звернулися до американсько-жидівського еміґраційного комітету о допомогу. Переселення жидів до кольоній, жадних результатів не дало, бо жиди, бачучи вороже відношення до себе з боку селянства, переважно приділені їм ділянки покинули. Щоб дати змогу позосталим ще в кольоніях жидам орґанізувати самооборону, наказано видати їм зброю.

Анґлійські вибори до парляменту — як ми вже писали — принесли побіду лабуристам. Вони дістали найбільше мандатів—131 більше, як мали в попереднім парляменті. Та всеж таки лабуристи не мають більшости в парляменті, бо на це треба 308 послів. Того числа послів не осягнула ніяка партія. Ащо в Анґлії є такий звичай, що король поручає зложити уряд тій партії, яка має найбільше голосів, то король — як пишуть часописи — покликав вже до себе провідника лабуристів, колишнього премієра Мек Донелда і поручив йому скласти уряд. Мек Донелд піднайшов собі вже навіть людей. Тимчасом премієр консерватистів, Болдуїн, подався до димісії. Яка буде політика лабуристів? Лабуристи є соціялістами, але иншими, як соціялісти европейські. Вони є перш всього холоднокровними Анґлійцями, які бажають могучости Анґлії. Лабурист розважує на зимно, що може зробити Анґлії шкоду а що принести користь і ніколи не піде на те, що для Анґлії шкідливе. Отже передовсім є лабуристи за задержанням мира в Европі. До Німеччини відносяться прихильно, з большевиками для святого спокою також хочуть згоди. Це вже нині журить польських політиків, бо погодити з собою мир, трівкі границі Польщі і попирання Німеччини—дуже тяжко. З поміж послів лабуристів цікавий є син Болдуїна; його батько консерватист — він посол лабуристів. До тогож між тепер вибраними послами богато є таких випадків, що послами є чоловік і жінка, батько й син, а жінок в парляменті буде 13 (нещасливе число!)

В Парижі по довгих торгах репараційна конференція усталила, кілько має заплатити Німеччина як відшкодовання за воєнні шкоди, а також визначено, кілько кожда з держав має дістати з тих сум, які буде сплачувати Німеччина. Отже разом Німеччина має заплатити 76 міліярдів в 37 річних ратах. З початку ті рати будуть менші, а опісля більші. Пересічно буде платити річно 2050 міліонів. Коли отже в грошевій справі прийшло до угоди, тепер зачнуться торги в справі військово-політичній. А саме — держави коаліційні, які побили Німеччину, взяли в застав німецький край над рікою Реном і обсадили його військом. Німеччина домагається, щоб чуже військо забралося з цего краю і щоби його управа знову перейшла до Німеччини. Цему віддавна противиться Франція, а Анґлія їй потакувала. Тепер в Анґлії обняло владу нове міністерство, яке є за тим, щоб якнайскорше забрати військо з надренського краю. Супроти того і Франція мусить змякнути супроти Німеччини.

Італійський диктатор Муссоліні виголосив — як ми вже про це писали — промову в парляменті, в якій боронився проти погляду, що Італія „зватиканізувалася“ то є: підчинилась ватиканській політиці. (Так висловився один кардинал, коли Муссоліні підписав угоду з Ватиканом). Далі боронив Муссоліні права держави до виховання дітей в школах. Та мова обурила Ватикан, але Муссоліні замість покаятися, виголосив оноді в сенаті подібну промову, тільки далеко острійшу. В справі виховання сказав, що держава не занедбає нічого, щоб виховувати молодих Італійців на войовників та горожан, а в справі відношення між Італією а папською державою таке говорив: „Ви памятайте, панове, що Італія є цілість і навіть як у ній є инша держава — то все одно це Італія. І затямте собі, що памятники Ґарібальдія і Бруна будуть дивитися на Ватикан однаково“. А Ґарібальді і Бруно — це якраз ті, що боролись з папством. Ґарібальді підбив папську державу і зєдинив всі італійські землі в одну державу, а Джорджано Бруно був спалений в Римі за те, що учив, що земля обертається довкола сонця. Та мова викличе невдоволення і відповідь Ватикану — але щож? Муссоліні так почувається в силі і такий себе певний, що як один сенатор звернув увагу, чи не можнаб дещо змінити способу навчання релігії — то він обурився. „Абож фашисти взагалі коли зле вчили?“ — запитав він того сенатора. От певність!

В Греції відбулися вибори президента. Як ми вже писали, Венізельос мав дуже велику охоту сісти на президентськім стільці на місци дотеперішного Кундоріотіса. Та надії його не сповнилися, бо парлямент і сенат вибрав Кундоріотіса. Він одержав 259 голосів на всіх 309, а Венізельос, хоча кричав, що нарід хоче, щоби він був президентом, дістав, мов на сміх, всего 3 голоси. Старому шахраєви не повелося! І тепер він, мабуть обурений на парлямент та сенат, хоче зі своїм ґабінетом податися до димісії. А це булоб добре для цілої Греції, бо Венізельос надоїв всім.

Болгарія по всесвітній війні стратила також край над еґейським морем — Тракію. Забрала її Греція. В тім краю в р. 1920 жило 80.000 Болгарів, 73.000 Турків, 51.000 Греків і 6.000 Жидів, Вірменів і Циганів. Греція хотіла, щоб цей край став грецьким і заключила таку угоду з Болгарією і Туреччиною: Обі ці держави мають забрати собі з Тракії всіх Болгарів і Турків, а Греції видати Греків, які жили в державі болгарській і турецькій. Ще обіцяла Греція до цеї заміни доплатити. Болгарія і Туреччина згодилась, бо мусіли. Вони знали, що Греція має ласку в держав антати і може вирізати всіх Болгарів і Турків. Бо Греки теперішні, то не ті старинні, про яких читаємо в книжках. Від тих всього можна сподіватися. Отже підписано умову і Греки обіцяли зараз виплатити Болгарії відшкодавання в ратах. Але як Греція позбулася Болгарів з Тракії, то не схотіла платити своїх рат. Тому між Болгарією а Грецією була довга сварка. Аж вмішалися в ту справу инші держави і жадна з них не хотіла Греції грошей позичити бо знали, що коли Греція не хоче Болгарії платити, то таке саме буде робити і з иншими довжниками. Тому Греція змякла і цими днями виплатила Болгарії 150 міліонів левів (около 1 міліон долярів). Не велика це сума, але все таки між Болгарією а Грецією настали кращі взаємини. Кажуть, що до цего найбільше причинилась Італія.

В Югославії відбувається процес проти убійників Радіча. До розправи покликали близько 200 свідків, самих політиків Югославії. Вони зізнавали двояко: Одні казали, що Радіч був нахабою і чіпався за щобудь Рацiча, другі знова кажуть, що Рацiч стрілив навмисно, бо хотів Радіча вбити. Рацiч брав живу участь в своїй розправі, використовував всяку нагоду, щоби боронити себе, ба навіть і тут в судовій салі атакував Хорватів. Боронило Рацiча 32 адвокатів, Прокуратор мав мову: Вона трівала всього 8 мінут і домагався він кари смерти для Рацiча. Остаточно Рацiча засудили на 20 літ важкої тюрми та 20.000 динарів сукоштів, а двох його спільників звільнено від вини і кари.

В мадярській столиці відбулася велика врочистість з нагоди 1000-ліття мадярської держави враз зі святом відслонення памятника Незнаного Вояка. Начальник уряду, ґр. Бетлен виголосив з тої нагоди промову такого змісту: „Більш, як пів міліона Мадяр згинуло на побоєвищах цілої Европи. Всі вони впали за Мадярське королівство і ота плита, що на памятнику Незнаного Вояка, — це фундамент під будучність нової Мадярщини. Ми тільки мусимо над тим фунментом поставити будинок з душ і жертв — будинок праці“. Паради та походи трівали кілька днів.

В Румунії доси не поліпшилася доля Українців ані трохи, хоча Манію, перебираючи уряд, дуже сипав обіцянками в їх сторону. Поза деякими дозволами на розвій культури (преса, віча, збори) досі остає все по старому а більшість Румунів далі дивиться на Українців, як на „зрутенізованих Румунів“ і силоміць хоче їх перевернути на Циганів. В тій роботі Румуни уживають підлої провокації, прислухуються доносам — а деякі румунські часописи, особливож ліберального напрямку, ще й нині цькують уряд на Українців, представляють їх небезпечними ворогами Румунії, та взивають до нищення якогобудь культурного руху українського населення. Инші знова нападають на читальні, які на їх думку — є розсадниками протидержавної аґітації і хоч ті читальні цілий час за уряду Братіяну були замкнені і тільки недавно відкрили їх — то домагаються ті часописи, щоб їх уряд знов порозвязував. Не краще стоїть справа і зі школою. Помимо ухвал громадських рад за укр. викладовою мовою ні в однім селі укр. школи не заведено, бо уряд уважає ухвалу громадської ради за невистарчальну і домагається голосування батьків за укр. мовою — хоча пр. щоб замінити українську школу на румунську — вистарчало кілька голосів циганських посіпак та зайдів. Всеж таки мимо твердого режіму свідомість укр. громадянства зростає і і життя культурне і національне поволи йде вперід.

В Бельґії відбулися вибори до парляменту а їх попередила шалена аґітація християнсько-суспільної (до тепер урядової) партії, соціялістів та комуністів. Одначе вибори не принесли більших змін в дотеперішнім складі уряду. Вони показали тільки, що соціялісти і комуністи далі корчаться. Соціялісти стратили в виборах вісім мандатів до парляменту і три до сенату, а комуністи, які у виборах в 1925 р. одержали два мандати, здобули тим разом тільки один. З висліду виборів переконалися Бельґійці ще й про те, що автономісти фляманські зросли на силі, хоч вони вибори збойкотували. До парляменту вибрано також перший раз в історії Бельґії жінку. Це соціялістка Люція Дежарден — посол від міста Лієж.

Чехословацьке міністерство справ військових має тепер богато роботи над зліквідуванням шпигунської банди, що на протязі кількох літ викрадала міністерству важні документи та пляни і вивозила за границю. Чехи дотепер не мали того рода клопоту — хто знає чи і тепер булиб впали на слід тої ганебної орґанізації, якби не простий припадок. А було воно так: Оноді з летунської площі відлетів літаком до Німеччини чоловік, що подавав себе за якогось Фрідляндера. Він мав пашпорт в порядку і на нього уваги не звертали. Та як відїхав він, один урядовець зауважив, що той чоловік лишив пачку з паперами. Пачку отворили і в ній найшли документи з військового міністерства. Одночасно з Дрезна прийшла телеґрама від того Фрідляндера, що він по пачку їде автом, І справді авто приїхало, але як Фрідляндер хотів забрати пачку — його арештували. Показалося, що це був один зі старшин ґенерального штабу чеського і тепер всі цікаві, кому і з ким до спілки викрадав він документи та бавився за юдині гроші в зрадника.

Австрійська напів військова націоналістична орґанізація „Гаймвер“ зростає чимраз в більшу силу. Про її противника, соціялістичний „Шуцбунд“, ніхто вже й не згадує, бо Гаймвер, яку колись покликало до життя правительство проти нього, легковажить собі нині противника тай запевнює урядови повний спокій. Але Гаймвер добирається до політичної керми і оден з її визначних провідників на зборах представників Гаймвери сказав таке: „Нас трактували досі, як собаку, що лежить на ланцузі та береже уряду. Тої ролі вже нам досить. Ми уряд оборонили, собакою довше не будемо. Хочемо прав для себе за вірну службу“. Цікаво також, що Гаймвер починає вести політику прилучення Австрії до Німеччини. На перший крок вона порозуміється з німецькою також напів військовою орґанізацією „Стальгельм“ і хоче з нею узгіднити спосіб орґанізації та поступовання. Гаймверці хочуть діло повести так, що свою орґанізацію перемінилиб вони навіть у філію „Стальгельму“ в Австрії і одержалиб ту саму назву. Очивидно, зєднаннє тих двох орґанізацій вимагає довшого часу. Тепер відбуваються наради представників обох орґанізацій.

Хіни посварилися з большевиками. В большевицькім посольстві в Хабріні найдено було документи, що через посольство большевики не тільки ширили комуністичну аґітацію на цілі Хіни, але навіть грішми підпомагали усяких бунтівників-ґенералів (в останнім часі Кіянґ-Сі і Ю-Фенґа) і послів арештували. У відповідь на це большевики вислали гострі ноти — та Хінці закпили собі з них і відповіли, що їм не потрібно большевицької приязни і що зривають усякі взаємини з большевією. На вістку про це в містах большевії відбулися величезні протикитайські демонстрації і як доносять часописи — большевики починають переґруповувати війська в напрямку Хін — так, що хто зна, чи не прийде воно до війни жовтих з червоними. Большевики кричуть, що вони дуже бажають визволити хінський пролетаріят і заповідають її за кілька неділь.

Для осіб з провінції, котрі спішаться чи до зелізниці, чи до автобусу — рецепти і инші замовлення, як також всякі висилки почтові полагоджує як найскорше

Аптика під „Звіздою“.

Всячина.

Заборона зеленосвяточної збірки. Цього року відмовили всі три східногалицькі воєвідства дозволу на переведення організованої збірки на Товариство Охорони Воєнних Могил та Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові. Мотиви відмови — перетяження населення ріжними збірками та і те, що збірку ділили оба Товариства, хоч у минулому році цього жадне воєвідство за перепону не уважало. Тому цього року не буде збірки на лісти. Обовязком громадян, товариств, інституцій і економічних установ надіслати свою жертву на оба товариства чеками, які будуть розіслані з усіма часописами.

Міліони людей

по цілім світі носять рік річно найліпші обцаси **BERSONA.** Поступові люди не носять більш твердих шкіряних обцасів. Мудрий і поступовий носить тілько **BERSONA.**

BERSON є добродійством для нервів, витримує довше, як найліпша шкіра, а притім є так дешеві, що майже не роблять видатку. Що міліони людей узнали за добре, повинен кождий випробувати.

Отже носіть і Ви, Пане, **BERSONY** і з мудрости і з ощадности.

СВІЙ ДО СВОГО! Телефон 63—56
Попирайте рідний промисл!

Краса і гордість парохії церковні дзвони. Коли хочете мати милозвучні — гармонійні дзвони, замовляйте

в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

У ЛЬВОВІ вул. Замарстинівська ч. 41.

ЛІЯРНЯ Львів Замарстинів вул. св. Михайла ч. 14. (власні доми) де можете завсігди дістати дзвони першої якости, довільної величини. — За витревалість ґарантія. — Умови приступні. — Сплата ратами. — Солідність фірми потверджають численні листи похвальні якими згадана фірма може похвалитися.

Гурток Українських Лікарів Нострифікантів в Познані, подає до відома Товаришам, які бажалиб нострифікувати свої лікарські дипльоми на університеті в Познані, що інформації в цій справі підчас ферій подає серкетар Гуртка Др. Володимир Коцюба Дрогобич Стрійська 241.

З нинішним числом розсилаємо почтові складанки і просимо прислати передплату на III. квартал та вирівнати залеглости.

Переписка Редакції: *Марко Марків:* Подайте свою адресу до Чит. „Просвіти“ Парище п. Tarnowica leśna. Хочуть з Вами в справі радія порозумітися. — *М. Бардеґа:* Одну допись ми використали. „Рожі“ ждуть на докінчення. Гонорару давати не можемо. Ви про нього й не згадували давніше.

Новинки.

ДОБРІ СУСІДИ. Михайло Торовський з Остроленки в Польщі мав дуже добрих сусідів. Йому господарка дуже добре велася, а це їх так дуже кололо в очі, що з заздрощів рішли йому пошкодити. Порозливали по вулицях його пасіки якусь жовту теч, що смердить сіркою і від того згинуло йому 28 пнів пчіл. Не даром кажуть: Від приятелів сохрани мене Господи.

ЦІКАВІ ЦИФРИ. Учені обчислили, що пересічний здоровий чоловік кліпає на рік повіками округло 8 міліонів разів. Серце людське на мінуту 70 разів, отже 36 міліонів 792 тисячі разів в році. Кождий удар серця впомповує 44 ґрами крови це значить денно 4.435 кіля; в році — 1,751. 825 кіля. Цікаво — правда?

І ЗНОВ ДІТИ І ҐРАНАТ. В селі Небилові пов. Калуш найшли пастухи на полі невистрілене гарматне стрільно. Не булоб біди, що найшли, ба колиж вони хотіли її розібрати. Ну і розбирали так, що оден з механіків, Данилишин, вже помер а трьох лежить в шпиталю з пошарпаними боками, руками й ногами.

ДОБРИЙ „ДЕЛЕҐАТ“. До господині Сливкової з Пісків коло Щирця зголосився оноді якийсь чоловік, подав себе за члена комітету американського і сказав, що для неї надійшов до Львова будівельний матеріял, за який вона має заплатити 420 зол. Сливкова зібралася і втішена поїхала до міста. Але тут мантій казав їй зачекати „на квіт“ взяв гроші — і пропав, як пес на ярмарку.

НЕ ПОВЕЛОСЯ! Перед кількома місяцями зробили большевики в Артемовську з церви кіно. Тепер донесли часописи, що те кіно мусіли замкнути, бо місцеве населення не хотіло ходити на вистави в Божому домі. Кіно поносило втрати, бо що вечера приходило тільки 5-ох безбожників — а більш ніхто. Щось воно не йде.

ДОБРЕ ОБМІРКУВАВ — ЗЛЕ ВИКОНАВ. Антін Стахур з Ременева пов. Львів давно вже думав зробити напад на шинкарку Леє Мельсак з того самого села. Раз — що не мав грошей — а вона мала, друге — вона жидівка стара, немічна — а він як дуб. І так собі обміркував: Вона буде йти до корови, я засяду, калать по голові, вона впаде, я грощі витягну і вже. І душу на сумління не возьму і гроші будуть. Вечером все виконав, як належало: засів, вдарив і кинувся рабувати. А Мельсакова мала при собі 90 зол. Та ба! Він до кишені — вона в крик, хоч впала гей нежива. Надлетіли сусіди, Стахур втік — але вже сидить в клітці. І тепер міркує над тим, кілько дістане за те, що зле обрахувався.

НЕ БУДЕ БІЛЬШЕ СЛІПИХ. Віденський лікар Ґартльгрубер довшими досвідами прийшов до переконання, що людина бачить не очима, але мозком. Око лише помагає мозкови дивитися і як ослабне, то людина також сліпне, хоч очи має ніби на вид здорові. Ґартльгрубер впевняє, що незадовго вдасться зробити такий прилад, що цілковито заступить око. Тоді каже, не буде вже сліпих людей — всі прозріють. Щось то дуже виглядає на фантазію, але все можливе, бо для науки тепер неможливого нема.

ТАЙНА СЛИНИ. Большевицький комісаріят здоровля „Наркомздрав“ вислав до місцевости Давалю на границі Персії й Вірменії осібну комісію, яка має прослітити там такий дивовижний факт: До оселі тої прибули перед кількома роками один бідний Вірменин з жінкою та дітьми. Жінка того Вірмена має якусь дивну силу в своїй слині і за помічю її лікує навіть дуже грізні вкушення їдовитих гадюк. В місцевости Дувалю тих випадків є дуже богато і кождий, кого вкусить гадина, йде до Вірменки, яка називається Джаваір — а вона його лікує. Як? Оце бере свою слину і втирає в рану. Потім вкушене місце обвязує лопухом а той по кількох мінутах чорніє від гарячки. Процедура повторяється три рази денно і остаточно хорий видужує. Та Джаваір має ще й иншу силу: Вона, пр. як до кого в хату влізе гадюка, бере її в руку і викидає, хочаб ця була і найбільш їдовита. І от комісія тепер має прослітити силу Джаваір і її слину. Цікаво буде почути, що ті вчені скажуть. Бо світ перший раз щось таке чує.

КІЛЬКО ВАРТУЄ ГОСПОДИНЯ? Одна жінка американського фармера обчислила вартість своєї роботи за 30 літ супружого житя. Її рахунок такий: Зварила 22.343 обідів, вшила 3199 штук одягу, спекла 35.500 бохонців хліба, 5930 паленицъ, витопила 1500 літрів смальцю, управляла 1500 грядок ярини, 1500 дерев овочевих, зробила 6469 фунтів масла, всмажила 3625 літрів повил, випрала 177.125 штук одягу і білля, 35640 годин замітання, спрятання і шурування. Крім цього займалася вона годівлею дробу та лiченням хорої худібки. Фармерка та каже, що якби за свій труд брала пересічну платню, то за той час заробилаб 115.484 долярів. От так-то!

ВИСЛІДИ КУЛЬТУРИ. Недавно в Ню-Йорку посвячено величезний будинок — шпиталь для нервово хорих. При тій нагоді один з учених виголосив промову, в якій сказав, що теперішна культура з її поспіхом, гоненням, рекордами і машинами так нищить людий на нервах, що пр. нині в Ню-Йорку що 25 чоловік є хорий на них, є завдатком на божевільного. Гарні вигляди!

ВИКЛЯТА СИКАВКА. Дочка рабіна-чудотворця з Керносі під Варшавою пішла проти заказу батька на свято пожарної сторожі. Рабін післав по неї свого заступника, та „стражаки“ не то що не позволили йому забрати дочки рабіна до дому, а ще й водою обілляли. Рабін рішив пімститися за ту зневагу. Скликав до божниці старших з громади, казав позаслонювати в ній вікна, засвітити чорні свічі і вбравшись у „смертельну“ сорочку, прокляв на тору пожарну сикавку. Очевидно — самі жиди з того проклону сміються.

ДАВ ЙОМУ РАЗ — АЛЕ ГАРАЗД! Селянина Пілковського зі Шлеська вдарив підчас суперечки другий селянин в лице. Незадовго після цього з вуха Пілковського показалася кров і він почув заворот голови. 36 годин потім в крові появилася ропа, пізніще почала плисти сама ропа, завороти стали частіщі і серце било чимраз слабше. По кількох днях прийшли рвоти — а до тижня Пілковський помер. Лікарі зробили секцію і показалося, що від удару прийшло стовченнє мозку. Того, що бив, засадили до тюрми і дістане кілька літ. Отже — перестати!

ДІМ ЗА 12 ГОДИН. Недалеко Сен Люї у Франції заложився один будівничий з другим, що виставить дім від семої рано до семої вечером і заклад виграв. О семій прийшов він на означене місце з робітниками і за дві годині вирівнано площу та заложено фундаменти. До полудня мурували мури, по обіді заложили дах, вигладжено стіни і заведено електричне світло. О 6-ій вечером дім стояв готов, навіть з городцем перед хатою. Очивидно — він малий, має 2 кімнаті, комірку і кухню — але є.

ЗА БОГАТО! 34-літний урядник почти з Парижа, Людвик Брельо оженився перед кількома літами і щасливий був, що не мав дітий. Місце таке як Париж, не дозволяє на удержання більшої родини а до тогож Брельо мав на удержанню хвору маму. Тимчасом жінка одного дня сказала йому, що сподіється дитини. Прикро було це бідному урядникови почути — але щож? Погодився. Та якеж було розчарування його, як він виїхав до Ліону в справах службових і телеграф приніс йому вістку, що жінка обдарувала його трояками. Бідачисько так зажурився, що постановив собі вкоротити життя і випив в тій цїли порядну пляшку отруї. Отруя одначе була звітріла і нічого йому не пошкодила. Жінка з часописів про все довідалася і хто знає, що булоби, якби Брельо не прирік їй, що остаточно з долею погодився та що думає дітий виховати на люди. Ціле щастя його — що трояки, це трьох синів.

ВЖЕ ПЯДЕСЯТЬ ЛІТ ГОРИТЬ. Недалеко міста Ню-Стретевил в Америці ще в 1880 році підпалили страйкарі вугля в копальні і не дозволи його погасити. Від того дня минуло 50 літ, а вуголь під землею горить. З часом мешканці з тим освоїлися. Почали забудовуватись коло самої копальні, але ось перед роком вогонь підліз до вищих верстов вугля і щораз вибухає з під землі полумям та смердючими ґазами. І тепер маґістрат того міста придумує способи, якби той пожар погасити.

ПАРА ЧУДОТВОРЦІВ ПІД КЛЮЧЕМ. Ще в квітни ц. р. приїхав був до Борщева якийсь Еміль Вольф з жінкою Марією і почали лічити людей всякими чудотворними способами. Слава тих лікарів розійшлися широко і особливо молоді дівчата, яким поховзнулася нога, горнулися до їх хати, як пчоли до улия. Та вкінці поліція впала на те, що Вольфи не мають патентів... і замкнула їх до криміналу, а по відсидженню кари їх викинуть за границю.

ГРІЗНІ ПОЖАРИ. Оноді на подвірю Михайла Домарацького в Загірю пов. Рудки вибух вогонь. Він швидко перекинувся на сусідні будинки і за кілька годин ціле село стало морем полумя, яке палало більш як добу. Мимо ратункової акції пожарних товариств зі сусідних сіл згоріло 74 господарства. Як потім показалося, вогонь той викликав 7-літний син Домарацького, Данько, який бавився сірниками під стодолою. — Кілька днів пізніще такий сам жахливий пожар навістив Нижнів. Там займилася хата Василя Маламфія а від нього перекинувся пожар на ціле село. Згоріло 200 будинків, в тім числі тільки 50 хат, хоча кільканайцять сусідних сіл прийшло з помічю. Отже осторожно з вогнем!

БУРІ І ХМАРОЛОМИ. Горячі маєві дні потягнули за собою уже богато бур і хуртовин, які наробили шкід на полях. Нам доносять зі Словіти пов. Перемишляни та Саранчук, Жолнівки, Лісник і Курян повіт Бережани, що там впали страшні зливи. Вода позамулювала всі поля, потоки виступили з корит і наробили шкід в будинках та дорогах. В Курянах град знищив всі засіви. Кілька днів тому шаліла подібна буря і над перемиським повітом і наробила шкід в Пикуличах та Дроздовичах.

ЗНИК — ЯК БЕНЗИНА. Купець Коюблінік з Варшави виставив свойому помершому батькові на варшавськім цвинтарі чудовий мармуровий памятник. Памятник був важкий, величезний, добре збудований і Коюблінік не журився про нього. Та якже мусів він здивуватися, коли кілька днів тому прийшов на гріб батька а з мармурового памятника ні сліду. Чудо не чудо — погадав собі і на всякий випадок замельдував на поліції.

БОЛЬШЕВИКИ ВОЮЮТЬ ЗІ ЩУРАМИ. Вечерная „Москва“ доносить що в Москві появилися така скількість щурів, що уряд рішив розпочати з ними боротьбу. Місто поділено на 7 районів а кождий район має осібний відділ для боротьби зі щурами. Окрім цього „совет“ рішив кождому, хто вбє 5.000 щурів, дати нагороду, вартости 250 рублів.

БІЙКА НА ЯРМАРКУ. В місточку Скідел на Виленщині оноді підчас ярмарку була така бійка, що скінчилася смертю одного жида і кількадесятьма раненими. Почалося воно від того, що в часі сварки один жид потягнув пугою по голові селянина. За селянином обстали його односельчани, а за жидом жиди, бо вони всі тримаються. Від слів дійшло до кулаків і дручків і бійка перенеслася з ринку на вулиці. Жиди виділи, що не виграють, почали втікати, але нещастя хотіло що хтось кинув каменем і вцілив Шупана в голову так що упав. Не знати — від того чи від того що впав — жид стратив притомність і швидко після цього вмер. В бійку, мішалася тоді поліція і кільканайцять селян арештувала.

І ДОМИ ВАНДРУЮТЬ. В Парижу, при одній з головних вулиць, стояв старосвітський поганий дім, збудований ще 1775 р. який зогиджував цілий вид. Комісія маґістрацька рішила той дім розібрати, але властитель його не згодився на це і сказав, що дім перенесе на инше місце. Переносини почалися ще в 1927 р. Почалися вони від того, що черепицю знято і понумеровано. Так само понумеровано кождий бальок, ба навіть кожду цеглу і кождий камінь з фундаменту. Опісля увесь той матеріял перевезено кілька кільометрів далі, на передмістя Парижа і там знов почалася праця над тим, щоб дім виставити такий самісінький, як був. В середині пороблено навіть такі самі кімнати і мальовила і властитель цього дому нині з гордістю підчеркнує, що його дім перебув кількакільометрову дорогу неушкоджений та незнищений.

ОТТО РОЗСІЯНИЙ! До мешканця Шікаґо, Артура Кріґера, вдерся оноді злодій до помешкання. Незвичайно дбайливо переглянув усі шуфляди та сховки і що лише мало яку таку вартість — пхав в кишені свого старого плаща. Було того щось на десять тисяч долярів. На відхіднім злодій сподобав собі плащ Кріґера. Не богато думаючи скинув свій, повісив на гачок — а тамтой на плечі і в ноги. А рано приходить Кріґер, до плаща — аж то не його. А в кишенях повно його таки річей. І догадався всього.

ГОЛКА В МОЗКУ. Недавно жінка Гарвей з Канади завважала, як голка з ниткою застрягла в ліве око її девятьмісячної дитини. Вона вхопила за конець нитки, думаючи витягнути голку. Однак нитка висмикнулася з ушка голки, а сама голка зникла. Взяли дитину на просвітлення і показалося, що голка лежить вертикально в мозку дитини. Тоді головний лікар шпиталю в Потсвіл, Др. Роджерс, отворив дитині шкіру на голові та прикладаючи сильний маґнес — витягнув голку вже заржавілу. Дитині нічого не грозить і вона буде жити.

ДИВОВИЖНИЙ ЧОЛОВІК. Австрієць Руді Шнайдер приїхав до Льондону на запрошення голови „Товариства для душевних дослідів“. У першім досліді прикмет цього чоловіка брали учисть такі вчені: природник Ралей, фізик Лодус, професори університету Пірсон і Ранкін. Уставлено всюди контрольні апарати, так що фалшування було унеможливлене. Шнайдер попав в обморок. У салі, на його бажання, грав ґрамофон сумну анґлійську пісню. Від Шнайдера відділилася фосфоризуюча рука, схожа на жіночу руку, яка витягнула одному з присутних хустину з кишені. Опісля рука перенеслася на цитру, яка висіла на стіні і торкнула її легко. Інструмент фосфоризував і дрожав на очах присутних. Потім рука схопила олівець і написала на картці кілька слів. Рівночасно перелетів через комнату кошик, начеб ним хто кинув. Присутні вчені кажуть, що ошукання було тут виключене.

ПО ДВАНАЙЦЯТЬОХ ЛІТАХ. Ще в 1917р. з мадярського села Ардево пішов до війська молодий парубок, Василь Мигович і швидко з полком пійшов на фронт. Зразу він писав до дому, опісля листи перестали приходити і коли до того його урядово проголошено вбитим а товариші донесли, що бачили, як куля трафила його в голову — усі з родини уважали його за небіщика. Та ось кілька днів тому назад Василь Мигович вернув нагло до рідного села. І розказує таке: Як він упав важко ранений в голову, забрали його італійські санітети і занесли в шпиталь. В наслідок важкої рани втратив він був память і його віддали до закладу для божевільних, де перебув 9 літ. Під кінець 1928 р. у Миговича почали знов зявлятися проблески памяти і остаточно він пригадав собі з якого села та постановив туди вернути. Дивна історія...

Кіно „РЕДУТА“

висвітлює від 10—12 червня

Як Москва сміється і плаче

Російська весела комедія.

Від 14 до 19 „ТРАЄДІЯ ПІДВОДНОГО ЧОВНА“ з улюбленним Гаррі Пелем.

Господарський кутик.

Як французькі селяне мають що ранку 10 зол.?

У Франції в звичай втягнулася така поведінка: Селяне ідуть спати, як тільки сонце почне спадати. Щоби одначе і в часі сну заробити щось для себе — придумали вони хитрий спосіб: Отсе лягають на скриню, а у скрині на двох полицях є наложений напів вогкий кінський несвіжий вже навіз. Рано француз-селянин встає, вітворає скринку і диво! Вибирає з неї цілий фунт чудових білих печериць, за які кождий заплатить йому радо 40 фр. (біля 10 зл.) Той спосіб заробітку може й не у такій аж формі, можнаб і в нас приноровити. Печериці — по містах незвичайно покупна річ, а заходу та видатків на неї дуже мало.

Хто мавби охоту занятися тою годівлею — повинен зробити таке: Треба зробити скринку 1 метер довгу а пів метра широку, вложити в неї 5 цетинметрову верству добре вбитого соломяного, темнобрунатного кінського навозу, прикрити скринку вогким мішком і поставити її в теплім, не дуже сухім, затіненім місці. Опісля, як навіз огріється через кілька днів, треба посіяти грибню (насіння грибів можна дістати в „Сільськім Господарі“) і прикрити навіз щільно соломяною матою так, щоби солома до обірника вюди прилягала. По 14 днях здіймити мату і заглянути в обірник, чи є в ньому білі ниточки. Як є — то навіз треба покрити верствою землі, грубою на 8 центим. до якої домішано $^1/_8$ часть піску а $^1/_8$ румовищ. Землю не притолочувати, тільки вирівнати і полляти літною водою. Тепер пачку можна вже й на світло виставити, прм. в коморі, стодолі — але не на сонце.

За 14 день від покриття обірника землею починають печериці зявлятися. Гладенькі, білі гриби виростають через 3 — 4 місяці. Їх треба що другий день збирати а один збір дає пересічно 10 дека печериць. Тепер вже їх доглядати непотрібно, тільки покропити часом літною водою, як земля суха.

Рахунок простий: скринка 1 зл. обірник 50 ґр. грибня пів кіля 2 зл. мата соломяна 50 ґр. — разом видатки 4 зл. Прихід: через сто днів 10 дека печериць — 10 кіля печериць по 10 зол. — 100 зол. Отже чистий дохід 96 зол. А кілько таких скринок можнаб уставити в сінях, в кухни, в коморі, в пивниці?

І подумати, що раз заложити таку фабрику грошей — без найменшого труду — а вона гроші родить навіть, як чоловік спить! Правда, що на печириці треба 2 місяці ждати — алеж за той час можна робити що небудь инше.

Ану, чи в нас хтось найдеться, що піде за приміром французького селянина? — *Аґроном.*

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

В. Яценків: **Нове джерело багатства. (Шовківництво)** Львів 1929. Видавництво „Добра Книжка“. Стор. 56 з ілюстраціями.— Богато писалося у нас, в Галичині, про шовківництво. Писалося статті по часописах, видавано відозви, Тво „Сільський Господар“ видає навіть осібну часопись, „Шовківництво“, як додаток до двотижневика „Сільський Господар“ — але хто хотівби займитися годівлею, пізнати її від основ та від основ починати — цей мусівби був хиба вишукувати поодиноко розкинені статті — бо підручника, книжечки, якаб трактувала годівлю шовковика серіозно і популярно — у нас досі не було. Була отже прогалина, яку конечне треба було заповнити, бо богато людей допитувалося за таким підручником і дожидало його випуску в світ. Оту прогалину виповнило Видавництво „Добра Книжка“, виданням чепурненької та дешевої (всього 1 зол.) книжки о. Володимира Яценкова. Автор нераз вже знаний з популярних книжок того видавництва, відповідальний редактор „Бескиду“, будучи в Італії, мав нагоду особисто приглянутися годівлі шовковика в тій країні, мав нагоду познайомитися з італійськими підручниками про ту годівлю і дарма, що книжечка маленька! Вона написана так основно, що на неї, як на перший підручник шовківництва, будуть мусіли покликуватися пізніще всі ті, що ще про шовківництво писатимуть. Приступним стилем розказує автор в тій книжечці про мотиля-шовковика, про історію шовківництва, про плекання шовковика (у тім відділі є сказано про все, почавши від старання про яєчка до продажі коконів), плекання білої морви (сіяння, розмножування, шкілки морвові) — а до тогож автор у вступі та в закінченню розглядає шовківництво з погляду убожества наших сіл та можливости піднести його добробут. І щойно прочитавши ту книжечку (а писана так цікаво, що читається її одним махом) пізнаєш, яке то богацтво — шовківництво, які то гроші з нього можуть бути при вкладі дуже малого часу та праці. Тому поручаємо її кождому нашому свідомому селянинови, що хоче свій добробут поліпшити, кождій кооперативі і читальні і певні ми, що хто раз прочитає книжочку о. Яценкова — як стій візьметься в слідуючім році (бо цього року запізно) до годівлі морви та шовковика а за кільканайцять літ поправиться селянська нужда на краще. А тоді видавництво буде могло з гордістю покликуватись на видання першого популярного підручника шовківництва. — *К к.*

Надіслане.

Іспитований дяк з сильним теноровим голосом, знає книговодство, з дволітною практикою, шукає зараз посади. ІВАН СЛЮСАРЧИК, с. Горохівці п. п. Перемишль.

Партерова вілля на Засяню (Перемишль) **на продаж.** Близші інформації у Дра М. Рибака, Побереже Пілсудського ч. 1.

Уневажнюється згублену військову книжочку, видану через П. К. У. в Перемишлі, Григорію Косові, уродж. в р. 1905 в с. Горохівцях п. Перемишль.

СЕМЕН ДМИТРАШ Перемишль, вул. Сінна ч. 8, має до продажі всякі реальности — камяниці, будівельні площі та посередничить в двірських парцеляціях, помешканнях і т. п.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

Матурист шукає лекцій. Зголошення: Др. Загайкевич, Перемишль, вул. Косцюшки 3.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

Концесіоноване підприємство для водотягової інсталяції
Петро Петришак
Перемишль — Дворського 4.
Виконує всякі роботи в тім закресі. Монтери кождої хвилі до диспозиції. Ціни доступні. Телефон 106.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА“
в фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ
одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Вже надійшли
правдиво анґлійські вовняні матеріяли і камґарни
на мужеські убрання і раґляни, як також і краєві у великім виборі.
Для Всч. Духовенства спеціяльний вибір
чорних і темних матеріялів на реверенди, папістики і гавельоки.
БУНДИ і ПОРОХІВНИКИ ЗАВСІГДИ НА СКЛАДІ.
Сальон мужес. одягів і маґазин ґалянтерійних товарів
Петра Мягкого Перемимль, Францішканська 24.

Отсим завідомляю що від мая в домі Укр. Міщанської Каси, Перемишль, ул. Костюшка ч. 3 відкрита по ґрунтовнім відновленню,
Реставрація і Покій до снідань
Людвики Конрад під фаховим зарядом Івана Токаря.
Провадиться смачну і здорову кухню: снідання, обіди і вечері; приймається абонаменти по цінах дуже низьких. ПИВО ОКОЦІМСЬКЕ і ВІКТОРІЯ завсігди свіже. О ласкаве попертя просить Заряд.
З поважанням **Іван Токар.**

УВАГА!
Не купуйте дзвонів
у повоєнних фірмах і не дайте себе обманювати людям, які зі штукою відливання дзвонів ніколи нічого спільного не мали а удавайтеся все з довірям
до старої, славнозвісної нашої фірми
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька
і в Перемишлі ул. Красінського
Тел. ч. 108. :-: ч. 63. :-: Тел. ч. 108

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“
істнуюча від 1874 року
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.